

Oslo, 06. mai 2020

Innspill til Kompetansereformen - Lære hele livet. Meld. St. 14 (2019-2020)

Sex og samfunn vil takke for mulighet til å komme med innspill til *Kompetansereformen - Lære hele livet. Meld. St. 14 (2019-2020)*.

Om Sex og samfunn

Sex og samfunn ble etablert i 1971 og er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Sex og samfunns driver klinisk, undervisnings- og formidlingsarbeid, der den kliniske delen av arbeidet inkluderer Norges største klinikk for seksuell helse.

I 2019 mottok vi i underkant av 48 000 henvendelser, inkludert over 30 000 besøkende på klinikken. Erfaringer fra vårt kliniske arbeid genererer bred kunnskap som videreformidles til øvrige aktører på feltet. Sex og samfunn gjennomfører ulike opplæringstiltak og vi er blant annet, på vegne av Utdanningsetaten, leverandør av seksualitetsundervisning til alle elever på 9. trinn i Oslo kommune. Vi holder også opplæring om prevensjon ved høgskoler og universiteter med utdanningsforløp innenfor helsefag, og vi tilbyr kurs med et bredt utvalg tema, inkludert trans*tematikk, personer som kjøper sex, hiv/aids, sexologi, seksuelt overførbare infeksjoner og prevensjon, tilpasset ulike deltakergrupper.

Sex og samfunn gjennomfører tiltak som fagutvikling og kunnskapsspredning blant annet gjennom hospiteringsordning for helsepersonell, utvikling av *Metodebok for seksuell helse*, *eMetodebok.no* og drift av nettside med faglig informasjon og faktaopplysninger om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Vårt innspill

Vårt innspill fokuserer på kommunehelsetjenesten og vi savner et fokus på dette i meldingen. Kommunehelsetjenesten er en viktig arena for det forebyggende og helsefremmende arbeidet for kommunens innbyggere, og Sex og samfunn mener en god, tilgjengelig og faglig kompetent kommunehelsetjeneste er avgjørende for god helse i et livsløpsperspektiv. Overordnet mener Sex og samfunn at vi må bli flinkere til å adressere hvordan fysisk og psykisk helse påvirker vår seksualitet og vår seksuelle helse. Vi er stadig flinkere til å se fysisk og psykisk helse i sammenheng, men vi glemmer den seksuelle helsen.

Utkast til *Meld. St. 7 (2019–2020) Nasjonal helse- og sykehusplan 2020–2023*¹, som

¹ Helse- og omsorgsdepartementet. (2019). [Meld. St. 7 \(2019–2020\) Nasjonal helse- og sykehusplan 2020–2023](#).

også Kompetansereformen refererer til i punkt 7.6 *Kompetanseutvikling i helse- og omsorgstjenestene*, nevner ikke seksuell helse. Vi vet at mange psykiske og/eller fysiske plager for eksempel barn og unge har kan være relatert til kropp og seksualitet, og flere sårbare grupper, for eksempel innen rus og psykisk helse, kan være ekstra utsatte for ulike typer overgrep. I tillegg ser vi at eldre ofte «mister» sin seksualitet, og det finnes få tilbud og tjenester med kompetanse på feltet.

Inkludert i kommunehelsetjenesten er blant annet skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom. *Nasjonal faglige retningslinjer for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom*² inneholder krav og anbefalinger til hvordan disse tjenestene bør se ut og hva de bør inneholde. Sex og samfunn er, blant annet gjennom vår kurs- og undervisningsvirksomhet, samt gjennom våre nettverk, i kontakt med mange av de som jobber i ulike deler av kommunehelsetjenesten. Vi opplever at kunnskap og kompetanse varierer, og vi ser også at mulighet til å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse varierer. Vi mener at ansatte i kommunehelsetjenesten må få økt kunnskap og kompetanse, særlig innenfor feltet seksuell helse. Denne kompetansehevingen må skje på flere nivå, blant annet:

- I de relevante utdanningsløpene: Sex og samfunn mener at ansatte i norsk helsevesen i større grad enn i dag må være bedre rustet til å adressere tematikk knyttet til seksuell helse, og vi har blant annet gitt innspill til utviklingen av retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS)^{3,4}.
- Gjennom tilbud om etter- og videreutdanning: Som nevnt over er det store variasjoner i mulighet for ansatte i kommunehelsetjenesten til å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse. Det bør legges opp til konkrete løp for etter- og videreutdanning, for å sikre nasjonal normering og unngå store variasjoner i praksis.

Ved å sørge for at ansatte i kommunehelsetjenesten får økt kunnskap og kompetanse innenfor seksuell helse vil de være bedre rustet til å gi pasienten en helhetlig behandling, og det vil kunne spare ressurser i spesialisthelsetjenesten.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder

² Helsedirektoratet. (2017). [Nasjonal faglige retningslinjer for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom](#).

³ Sex og samfunn. (2019). [Innspill til høring om forslag til nasjonale retningslinjer \(fase 2\)](#).

⁴ Sex og samfunn. (2019). [Innspill til høring om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanningen](#).